

ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ РИНКІВ

Попова І. А., Пугачова Г. Є.

Національний фармацевтичний університет

м. Харків, Україна

ira_porova_dik@ukr.net

Складною соціально-економічною системою є регіональний фармацевтичний ринок, динамічний розвиток якого забезпечується, перш за все, за рахунок зростаючого попиту населення регіону на продукцію фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я, і як наслідок, потребою у постійному вдосконаленні товарного асортименту, розвитку фармацевтичної дистрибуції та аптечних мереж, що відповідно зумовлює необхідність системного та комплексного оцінювання й прогнозування розвитку регіональних фармацевтичних ринків.

Формування регіональних фармацевтичних ринків відбувається, з однієї сторони, під впливом державної соціальної та регіональної політики, які спрямовані на забезпечення населення якісними та доступними лікарськими засобами, з іншої, – завдяки прагненню фармацевтичних підприємств зберегти свої ринкові позиції в умовах високого рівня конкуренції із іноземними та вітчизняними виробниками фармацевтичної продукції.

В сучасних умовах, функціонування регіональних фармацевтичних ринків супроводжується необхідністю виявлення та відповідного реагування на вплив різних дестабілізуючих чинників. Слід відмітити, що основними характеристиками українського регіонального фармацевтичного ринку є низьке споживання лікарських засобів на одну людину в конкретному регіоні; велика різниця в споживанні лікарських засобів на одну людину у великих містах і віддалених регіонах; високий рівень ринкової конкуренції; відсутність сучасних фінансових механізмів, що компенсують витрати населення на лікарські засоби (низький рівень державної участі).

При цьому, вітчизняний фармацевтичний ринок регіонів характеризується критичним рівнем споживчого попиту, нестабільністю його обсягу; коливанням частки імпортованих товарів, абсолютною перевагою препаратів-генериків, низьким рівнем асортиментного забезпечення, незадовільними тенденціями у вітчизняному виробництві, низькою конкурентоспроможністю вітчизняних ліків за межами України, а також несумісністю статистичних його характеристик з різних інформаційних джерел унаслідок недосконалої сучасних форм статистичного моніторингу і звітності.

Одним з напрямків вирішення вказаних вище проблем є побудова економіко-математичних моделей визначення і оцінювання рівня ефективності функціонування регіональних фармацевтичних ринків, що дозволить оперативно діагностувати їх реальний стан і своєчасно задіяти механізми, здатні запобігти небажаним сценаріям їх розвитку.

Моделювання процесу функціонування регіональних фармацевтичних ринків обумовлюється низкою таких чинників як: нечіткість, недосконалість, обмеженість, суперечливість статистичної інформації; складні функціональні залежності між вхідними та вихідними параметрами моделі; високий рівень відповідальності щодо управлінських рішень, які приймаються на основі побудованих моделей.

Важливим етапом оцінювання рівня ефективності функціонування регіональних фармацевтичних ринків є визначення складу показників, які у повній мірі відображали б особливості та закономірності процесів функціонування таких ринків. Встановлення взаємозв'язків між вихідними показниками, чинниками, що впливають на них, і результатами функціонування регіональних фармацевтичних ринків перетворює їх на систему, що надає можливість використовувати єдину модель для реалізації головних функцій стратегічного управління. У відповідності до прийнятої структуризації пропонуємо виділити: показники, які характеризують роздрібний товарооборот фармацевтичними товарами; показники, які характеризують роздрібний товарооборот медичними та ортопедичними товарами; показники, які характеризують роздрібний товарооборот косметичними товарами та туалетним приладдям.

Необхідно відзначити, що досягнення цілей ефективного функціонування регіональних фармацевтичних ринків можливе при здійсненні вибору стратегії управління, як складної динамічної системи, тобто на основі розв'язання задач прийняття рішень, в яких, як правило, вихідні умови нечітко визначені.

Від так, з урахуванням економічної ситуації в Україні ефективність функціонування регіональних фармацевтичних ринків залежить від: запровадження дієвого механізму здійснення державного контролю за виробництвом, реалізацією та рекламою фармацевтичної продукції; підвищення конкурентоспроможності фармацевтичної продукції та проведення раціональної фармацевтичної політики; удосконалення системи державної реєстрації; здійснення комплексу заходів для обґрунтування і забезпечення інформаційних ресурсів фармацевтичного ринку; посилення державного регулювання фармацевтичної галузі України; поглиблення міжнародної кооперації вітчизняних виробників фармацевтичної продукції із зарубіжними; забезпечення інвестування вітчизняних виробників медпрепаратів у проведення НДДКР; оптимізація логістичних ланцюгів постачання, виробництва та збуту фармацевтичної продукції; удосконалення маркетингової діяльності українських фармацевтичних компаній.